

Т.С. Пічугіна, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.Д. Забродська, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» КРИЗЬ ПРИЗМУ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ

Вища освіта повинна використовувати нові ресурси успішної реалізації навчальних підходів. Таким невикористаним до сьогодні в українській освіті ресурсом є студентоцентризм як базовий принцип організації навчального процесу і всієї системи стосунків в освіті. У навчальному закладі, зокрема між тим, хто навчає і тим, хто навчається, вища школа в межах компетентнісного підходу переорієнтовується на суб'єкт навчання – на студентський колектив і на кожного здобувача вищої освіти окремо.

У низці джерел підтверджується той факт, що студентоцентроване навчання передбачає розширення прав і можливостей тих, хто навчається, розробку нових підходів до викладання і навчання, навчальних програм, що відбивають практичний бік реалізації компетентнісного підходу у вищій освіті. Отже, зростає роль тих, хто створює ці програми і розробляє нові підходи. Адже він покликаний таким чином побудувати навчальний процес, створити такі умови презентації компетентностей, за яких і сам здобувач вищої освіти має бути в пошуку всіх можливостей. Це означає, що здобувачів вищої освіти необхідно залучити до свідомого процесу реалізації компетентнісного підходу. Типовим у дослідженнях науковців є визнання провідної ролі активізації в формуванні загальної компетенції та розвитку особистості. Головним для досягнення успіху в цьому процесі є стимулювання внутрішнього бажання здійснити цю активність, сформувати (відчути) підвищену мотивацію та потребу в самонавчанні та саморозвитку, адже штучно примусити будь-кого до продуктивної активності неможливо. Саме студентоцентризм може розглядатися як ресурс успішної реалізації компетентнісного підходу при організації навчання в університеті.

В основі студентоцентрованого підходу лежить формування компетенції як сукупності взаємопов'язаних смислових орієнтацій, знань, умінь, навичок і досвіду діяльності здобувача вищої освіти, необхідних для того, щоб він міг здійснювати соціально значиму продуктивну діяльність по відношенню до об'єктів реальної дійсності. При цьому стратегічному менеджменту приділяється роль дисципліни,

що забезпечує випереджальну підготовку фахівця-менеджера і передбачає формування рефлексій, творчих здібностей і відповідних фундаментальних структурованих знань у здобувачів вищої освіти. Відповідно з цим постає питання формування у здобувачів вищої освіти стратегічного мислення, використання методології та методів кількісного аналізу, комп'ютерної техніки та нових технологій мислення у вирішенні професійних задач на основі студентоцентрованого підходу.

Водночас необхідно забезпечувати взаємозв'язок вивчення дисциплін з майбутньою професією, використовуючи, зокрема, міждисциплінарні зв'язки з метою підготовки майбутніх менеджерів до реалізації змістовного компонента у вигляді професійно значущих умінь і навичок. Існує думка, що навчання менеджменту повинно бути «класичним», а прикладні розділи повинні вивчатися окремо на старших курсах у рамках спеціальних дисциплін. Відмітимо, що прикладна спрямованість курсу стратегічного менеджменту необхідна. Для здобувачів вищої освіти важливо вже з перших днів навчання бачити взаємозв'язок досліджуваних дисциплін з майбутньою професійною діяльністю. Невипадково, що серед перших питань, що задаються здобувачами вищої освіти на заняттях зі стратегічного менеджменту, можна виокремити ті, які стосуються нерозуміння вивчення комплексних взаємозв'язків макро-, мезо- і мікрочинників без зв'язку з прикладними аспектами вирішення стратегічних проблем розвитку підприємств і економіки у цілому. Відповіддю на поставлені питання може бути систематичне використання в навчанні прикладних аспектів розвитку бізнесу, законів, ідей, моделей і завдань з постійними ілюстраціями конкретного матеріалу із застосуваннями під час засвоєння як теорії стратегічного управління, так і практики під час розв'язання ситуаційних завдань і кейсів.

За такого студентоцентрованого підходу здобувач вищої освіти звикає до тріади «економіка – менеджмент – стратегія» і починає розуміти, яким чином економічні завдання переводяться на мову стратегічного менеджменту, розв'язуються методами стратегічного аналізу, і як потім, отримані за допомогою визначеного викладачем методичного інструментарію результати, знову тлумачаться в економічних термінах. Стратегічний менеджмент стає потрібним здобувачеві вищої освіти, стає засобом формування професійних компетентностей, що дозволяє забезпечити зв'язок теорії і практики, розглянути міжпредметні зв'язки і дозволяє поєднувати науковий рівень навчання з доступністю і пізнавальним інтересом, що забезпечує мотивацію діяльності здобувачів вищої освіти.